Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE — № 934

	HANOI: Đến lấy báo tại nhà quản-lý	HANOI: Người đem đến nhà	HANOI: Gởi số giấy thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại Pháp và thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 160

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page: *Une seule insertion.* . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel — Par centimètre et par insertion. . . . . . . 0 $ 18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái chí người mình ngày nay thấp hay cao ?

Hỏi đến câu này nghĩ khó trả lời quá. Nói rằng chí người mình thấp thì cũng chưa, vì dân một nước đã xuất hiện ra ở cõi đời hơn bốn nghìn năm nay, đã trải bao phen vẻ vang trong lịch-sử mà đến nay chí còn thấp thì biết bao giờ cao. Nói rằng chí người mình cao thì không thể được nào, vì trong nước hoặc có ít nhiều người có chí cao nhưng cũng không thấm vào đâu, chẳng qua chỉ như muối bỏ bể. Vậy thì dẫu biết [illegible] cũng phải công-nhận là cái chí người mình thấp, mà thấp quá, vì tha rằng còn ở vào cái thời-kỳ bế quan tỏa cảng thì không nói, chứ bây giờ đã là thời buổi bốn bể một nhà, năm châu một đất, trên không thì tàu bay, dưới nước thì tàu lặn, gió Âu mưa Mỹ, sấm sét đánh đến tai không dứt mà ta còn như ngủ đương mê, như say chưa tỉnh, muôn sự ở đời hay dở mơ hồ như không biết, có hồn phách như không, chỉ xác thịt thì có, không biết sống ở đời thì lấy gì làm mục-đích, không biết làm cho trọn mục-đích làm người thì phải lập chí thế nào, thì ra sống cũng như không, sinh ra có cũng không [illegible] kém gì cả.

Ở [illegible] một kiếp người, người mà không có chí khí gì thì sao đủ tư-cách làm người được. Vì sống ở đời [illegible] để làm [illegible] [illegible] đến những mối [illegible] khẩu mặc cho đến những áo thêu rồng phượng bát quả cũng chỉ như đống [illegible] thông. Tư-cách làm người là [illegible] như cái chí lập cao chứ không phải ở như cái mũ con người hay cái danh hiệu mua chuộc được, mà cũng không phải chỉ lập [illegible] những muôn một [illegible] cái [illegible] của mình không [illegible] những việc to mà [illegible]. [illegible] chí cao là không [illegible] nhận rằng cái mục-đích của đời người chỉ có [illegible] mấy việc ăn, mặc, trai gái mà chính ở như sự can thiệp với đời. « Đời có ta, ta có đời, ta với đời cùng kiếp người, xử sao cho khỏ phụ đời mới nên ». Ta phải biết rằng vì ta sinh vào đời hỗn mang thì đã gạo sẵn đâu cho ta ăn, vải lụa sẵn đâu cho ta mặc. Vậy ta sinh ra đời mà đồ ăn đồ mặc đã sẵn có thì chẳng phải bởi có đời mới có sẵn những đồ ăn đồ mặc ru ? Cho nên ta sinh ra ở đời mà ta sẵn có đồ ăn, mặc, cũng là ta mắc ơn với đời; ta mắc ơn với đời thì không lẽ ta chỉ biết ích một mình ta mà ta không nghĩ gì đến đời được, mà dẫu ta muốn thế cũng không được, vì đời là ta mà ta cũng là đời vậy, không có nghìn, vạn, ức, triệu ta thì sao cho có đời được, nên nếu ta bảo một ta cũng chẳng vào đâu cả mà nghìn vạn ức triệu người cũng như ta nghĩ thế cả thì còn gì là đời. Ta sinh ra đời thực không phải ta là của riêng của một ai mà ai sinh ra đời cũng là có can-thiệp với ta cả. Ta phải biết lý hội đời người là một cái nợ to, lo cho mình cho nhà mình cho xã hội của mình thì ta mới có thể lập chí cao được. Câu « tu thân tề gia, trị quốc, bình thiên hạ » của ông Tăng-tử ấy nghĩa cũng như thế.

Các bậc tiền-nho nước ta sở dĩ mà làm được những sự nghiệp to, còn để tiếng thơm muôn thuở cũng là bởi biết lấy câu ấy mà lý hội cái phận-sự của mình phải làm ở đời.

Đến như ta bây giờ thì phần nhiều người không có chí khí gì cả. Không biết quan-niệm gì đến cái mục đích làm người nữa, hình như chỉ biết có mấy việc y thực, nam-nữ, rồi đến việc tiểu danh là cùng. Trong tứ dân tùy theo trật-tự có hơn kém nhau mà rút lại thì có lẽ trong óc cũng chỉ chưa có bấy nhiêu việc. Người óc tốt thì có những sự khẩn nhu cao hơn, những sự khẩn nhu của người óc xấu, nhưng cao cũng là cao hơn cái thấp chứ cũng không có đặc biệt gì. Trong tứ dân thì kẻ sĩ vẫn là đứng đầu, nhưng đời nay mà kẻ sĩ học để cầu thi-hành được câu « tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ » của ông Tăng-tử cũng [illegible] lắm. Họa học mà mong thi hành được bốn chữ « tu thân tề gia » cũng đã là khá lắm rồi. Cứ như cái hiện trạng bây giờ thì những người theo học có thể chia ra làm được hai hạng. Một là hạng người thiên tư kém (mà nhất là ở chốn hương thôn) thì cốt học ít nhiều để thông văn tự hay để sau làm tổng-lý. Hai là hạng người thiên tư khá thì học cho đến đỗ thế này thế khác để có kế sinh nhai. Vậy thì học vẫn là học vì mình chứ không phải vì đời, cho nên hễ đỗ thì cho là công thành danh toại rồi, ít người còn cầm đến quyển sách. Hoặc cũng có người đỗ rồi vẫn còn học, nhưng học cầu để ích cho tâm thân, ích cho xã-hội cũng ít lắm, trăm người họa được một người, còn thì chỉ là học cho biết thêm cái sáo văn để múa mép cho dễ. Bởi vậy người học mà có tư-tưởng vẩn hiểm lắm, chỉ những khươu vẹt thì nhiều thôi. Tuy vậy có học cũng còn hơn không, khai quyền hữu ích, ghê nhất là những người mới đỗ được một tí đã lấy làm đắc chí không còn biết trời cao, bể rộng là chi nữa, chỉ những muốn tìm phương giải trí để đền sách bõ công. Những người ấy thì không những không ích gì cho đời mà lại có hại cho đời nữa, vì nhiều người hay giải trí bằng những sự đỏ bạc, tửu sắc rồi nhân đó mới sinh ra lắm sự không hay. Tiêu lắm sinh túng, túng lắm thì xoay, bao người hại lây, tình khổ khôn xiết. Nhưng người ấy hại đời lại hại cả cho mình mà cũng không tự biết, thương thay!

Ấy những người có học thức cũng nhiều người như thế huống chi ai. Những người có học-thức mà còn không biết đường tu thân thì những người không có học-thức biết sao được. Đời xưa bao nhiêu những cái vị-trí cao, những cái quyền lợi đặc-biệt đều ở trong tay kẻ sĩ cả, những nhà nông, công, thương không thể chói mói đến được nào. Đến nay thời buổi đại đồng không cứ ai, ai cũng có thể được, cho nên những nhà nông, công, thương mà nhoi lên được những cái vị-trí cao hay chiếm được những cái quyền lợi đặc biệt thì đã lấy làm phỉ chí rồi.

Ôi, trong một nước mà hết thảy quốc-dân đều xô đẩy nhau, tranh lấn nhau lấy cái danh giả, cái lợi còn con thì nguy cho nước lắm !

Cho nên dám mong rằng phàm ai đã biết nhận mình là có tư-cách làm người thì nên lý hội đời người theo phương diện tinh thần một chút, kẻo chỉ biết có bên vật-chất thì thật là người không đáng sống chút nào. Người đã có óc phải biết nghĩ sâu xa, chứ đừng có như câu pháp-ngữ « không trông xa khỏi mũi » mà đã tưởng mình thành thân lắm. Trông người lại ngẫm đến ta, muốn cho ta bằng người thì ta phải học những cái khôn, cái hay của người mới được. Chẳng nữa cứ ở nhà nhất me như con mái thì không bao giờ bay được mà hèn mạt suốt đời.

Cái chí của người mình bây giờ thực còn đương ở vào cái thời-kỳ ấu-trĩ, cho nên lắm cái không đáng mừng cũng mừng, không đáng lo cũng lo. Việc làm lợi có ngăn trở đã ngã lòng, danh lợi hơi được một tí đã mê hồn. Mà ghê nhất là cái tính hí-hửng, chỉ hí hửng vì tưởng mình được thế này, thế khác là vinh lắm, quí lắm, nhưng có biết đâu rằng những cái mình lấy làm vinh làm quí thì người có kiến-thức chỉ coi như cái danh.

Thúy-Thiên

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 7 Mai 1923

Bức thư trả lời của Pháp Bỉ

Trong bức thư trả lời của Pháp Bỉ có nói số tiền của nước Đức xin nộp kém số tiền của hội-đồng Bồi-thường định mất ba phần chia tư. Hai mươi nghìn triệu của nước Đức xin nộp nếu trừ tiền phí-tổn về việc hồi-đoái đi, chỉ còn được có mười lăm nghìn triệu mà thôi, mà lại không có gì làm khoản bảo lãnh. Xem lời của nước Đức khởi nghị thì thực nước Đức quyết chỉ bất phục tờ hòa-nghị. Pháp-Bỉ có được chắc rằng Đức trả nợ, thì mới chịu rút quân ở hạt sông Rhur về.

Việc đảng đại-đồng ở Pháp.

M. Cachin, cùng những người bị can về việc phản-quốc đã được tạm tha.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 Mai 1923

Mấy cuộc bay

Tại Issy les Moulineaux, M. Pescara cưỡi một cái xe đạp bay, bay cao được một thước, xa được 57 thước.

Chiều hôm chủ nhật phi-hành-gia Barbot cưỡi một cái máy bay kiểu Dewoitine, động-cơ 11 mã-lực bay qua bể Manche. Ông khởi-hành từ Saint-Inglevert và đỗ ở Lympne. Ông lại bay trở về nước Pháp mất 43 phút.

Bức thư trả lời của Pháp Bỉ

Báo *Le Temps* có nói: Bức thư trả lời của Pháp Bỉ giao cho các đại-biểu nước Đức ở Paris và ở Bruxelles chiều hôm chủ nhật, lời lẽ thực rõ ràng. Cái việc kháng cự lại Pháp Bỉ trong hạt sông Rhur là do chánh-phủ Đức xui giục nên vậy hễ người Đức còn kháng cự lại ngày nào Pháp Bỉ không có thể chấp những lời khởi nghị của chánh-phủ Đức được. Công việc của hội đồng kiểm-duyệt không có thể ngăn trở được. Các nước Đồng-minh có giảm các trái khoản lẫn cho nhau, thì Pháp Bỉ mới có thể giảm trái khoản cho nước Đức. Cái chức-vụ của hội-đồng Bồi thường về cái trái khoản của nước Đức là do tờ hòa-nghị Versailles giao cho, nay không có thể lấy cái chức-vụ của hội đồng ấy mà giao cho một hội đồng quốc tế, hoặc các tòa án trọng-tài được. Các khoản bảo-chứng của nước Đức phải nói cả về nước Pháp và nước Bỉ mới được. Như lời của chánh-phủ Đức khởi nghị thì các khoản bảo chứng chưa được đủ. Nay Pháp Bỉ cần phải có những khoản bảo-chứng chắc-chắn mới được. Sau cùng hễ nước Đức nộp số bồi thường được ngần nào, thì Pháp Bỉ sẽ rút quân về ngần ấy. Ấy những điều chính trong bức thư của Pháp Bỉ trả lời cho Đức như thế.

Nước Ba-lan với nước Pháp

Quan Thống-chế Foch đến dự kỳ đại hội-đồng của hội Binh-học tổ chức để nghênh tiếp ngài. Ngài lại đến dự các cuộc thao diễn của các hội Thể-thao và các cuộc thi chạy. Ngài đi đến đâu nhân dân cũng hoan-nghênh. Sau khi ngài dự tiệc tại bộ đại sứ nước Pháp thì ngài khởi hành ở Varsovie đi đến Posen để dự lễ kỷ-niệm ông François Camille Garibaldi, tử trận trong buổi khởi nghĩa ở Ba-lan ngày trước.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông Âu

Hội-đồng kinh-tế đã hội-nghị sáng hôm thứ hai, do viên đại-biểu nước Ý, M. Montagna chủ tọa. Hội-đồng đã ưng chuẩn mấy khoản nói về tài sản và quyền lợi của người ngoại quốc, về việc thuế má của người quốc, và về tòa án trọng tài. Các đại-biểu có xin lãnh trừ một vài khoản không ưng thuận.

Núi lửa ở nước Ý

Núi lửa Etna phun đá chảy ra rộng tới ba kilomètres.

Nước Anh với nước Ý

Thành-phố Rome có treo cờ để nghênh-tiếp vua nước Anh cùng hoàng-hậu. Nhân-dân đi lại đông lắm. Các cửa sổ ngoài phố cho thuê được 3.000 lires một cái.

Quan Toàn quyền Merlin tại Pháp

Ngày hôm chủ-nhật 5 Mai hội Hàng-hải và Thuộc-địa có đặt tiệc khoản-đãi hai quan Toàn-quyền Merlin, và quan Toàn-quyền Carde. M. Chaumet và M. M. Sarraut chủ-tọa. M. Chaumet có đọc bài diễn-văn khen hai quan Toàn quyền mới và mừng quan thuộc-địa Thượng-thư khéo kén người, khiến cho trong các hàng hải giới, thuộc-địa giới và dư-luận trong nước đều lấy làm hoan-nghênh.

Quan Toàn-quyền Merlin có đọc diễn-văn nói: Đông-pháp sẽ vui lòng tán trợ cho bản hội để mở mang cái lòng mến thuộc-địa tại nước Pháp.

Quan thượng-thư Sarraut lại nhắc lại những lời ngài đã tuyên cáo trong bữa tiệc ngày 4 Mai của viện Thuộc-địa. Ngài ủy-quyền cho hai quan Toàn-quyền xử-trí và quyết-đoán mọi việc. Ngài khuyên hai quan Toàn-quyền mới nên quả quyết đảm-nhận cái trách-nhiệm lớn lao của mình, dư luận và chánh-phủ rất là tin cậy, không có điều gì nên ngại cả.

Nước Anh đối với vấn-đề bồi thường

Các báo nói rằng trong kỳ tòa Nội-các nước Anh hội-nghị sáng hôm thứ hai mới rồi, do Lord Curzon chủ-tọa, hội-đồng có bàn đến những lời của nước Đức khởi-nghị, và bức thư của Pháp Bỉ trả lời lại. Nhà điện báo *Reuter* nói rằng chánh-phủ nước Anh quyết-định trả lời riêng cho nước Đức. Trong bức thư ấy chánh phủ Anh sẽ tỏ ý cho nước Đức biết rằng lời khởi nghị của Đức không có thể ưng thuận được, song chánh-phủ nước Anh cũng sẽ lựa lời để khiến cho sau này nước Đức và Đồng-minh có thể điều đình với nhau để giải quyết cái vấn-đề bồi-thường một cách ổn-thỏa vậy. Dư-luận nói rằng nay muốn đạt cái mục-đích ấy, thì trước nhất nước Đức phải thay đổi cái thái-độ đi, và nhất là nước Anh phải quả quyết mới được.

Tin Trung-hoa

Ngày 30 Avril 1923

Hương-cảng đặc-điện

Ngày 21 vừa rồi, Ngụy-bang-Bình đã tới Quảng-châu, Tôn đại-nguyên-soái sắp dùng làm Tây-giang tổng-tư-lệnh. Quân Thẩm-hồng-Anh quay lại đánh Tân-nhai, nhưng mà quân Tôn đồng tiến, lại thu phục được, nhân-dân ở đấy lấy làm vui sướng, quyên tiền giúp đỡ.

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô bội-Phu nhân nái-quân vấn-đề sai người em về Bắc-kinh để điều đình, hiện đã từ Bắc-kinh trở về Lạc dương.

Công trái

Bắc kinh chính-phủ định vay Nhật-bản 300 vạn, đem Thanh-đảo diêm-điền để làm đồ áp phẩm.

Tòa Nội-các

Có tin rằng tòa Nội-các sắp tổ-chức lại các cục-bộ.

Tin Ngô-cảnh Liêm

Người con gái Trương-thắng-Văn thỉnh nguyện thảo oan, bị Ngô-cảnh-Liêm thả đê, các nghị-viên rất lấy làm tức giận.

Tổ chức Nội-các

Có tin rằng Tào-Côn tán-thành việc Vương chính Đình tổ-chức Nội-các, nghĩa là theo ý-kiến của Ngô-bội-Phu.

Tài-chính tổng-trưởng

Tài-chính tổng-trưởng là Lưu-ân-Nguyên dung-túng đồ đảng là Tiết-đại Khả và Hồ nhân-Kính tư ấn hoa-phiếu, bọn Phương-tiềm xin cách chức Lưu ân-Nguyên để tra xét.

Nghị-viện khai hội

Tham-nghị viện và Chúng-nghị-viện khai hội, đều không đủ pháp định nhân số, lại phải triển-hoãn.

VĂN UYỂN

Vịnh lá cây rụng

Lá xanh thu nhuộm sắc vàng phơi,
Nỡ bỏ cành trơ rụng tả tơi.
Khơi những buồn tênh không chỗ ấm.
Sương dù đầm thắm cũng khôn tươi.
Hẹn cùng cuối sóng chơi năm bể,
Sao vội đua may về một trời.
Rừng rậm nhiều phen đi lại muộn,
Đùa ai tủi bụi bốn bề rơi.

Cái trống cơm

Khen ai chế khi khéo nhiều công.
Lại ghép ra thêm cái trống bồng.
Chỉ vị hơi cơm mà đổi tiếng,
Sẵn đeo dây néo nghĩ đau lòng
Nhằn nhơ có ả tha hồ đánh.
Bưng bập anh hề mặc sức bông.
Kiếp trước đeo đai nên vội chán,
Đời nào hai mặt chẳng là xong.

Vịnh sấm

Ai dám trên chóng trước cửa ông.
Thét gào nổi giận váng trên không.
Ấp mồ con hiếu thương sùi sụt,
Đánh trống anh ngư khéo bập-bồng,
Rồng chẳng tuôn mưa sao vội đuổi,
Vịt còn cứng cổ hãy quay tròng.
Văn-minh nay đã chôn nhiều cột,
Chắc hẳn cùng nhau giữ phép công.

Cô đầu đi tu

Cạo đầu thay áo tới am thiền,
Vòng cánh đem chia khắp láng diềng
Cạnh chiếu tình-tang từ chú kép,
Trên giường tôm các tạ quan viên.
Áo sồng khôn nhuốm màu son phấn,
Tơ thắm đừng vương chuyện nợ duyên.
Khua mạnh hồi chuông trong sắc-giới,
Chị em man tình kẻo thêm phiền.

Cảnh-viêm Đinh-gia-Hân.

Cảnh Đà-lạt

Đà-lạt (Dalat) xưa kia chốn núi hoang
Suối rừng rậm rạp cảnh điêu tàn;
Xa xôi ít kẻ khôn tìm đến,
Mẫu mực này ai khéo mở mang;
Bát ngát lâu đài trên đỉnh núi,
Tứ tung cầu cống dưới hầm hang;
Thiên nhiên tranh vẽ nhìn không chán,
Thế địa rồi ra ắt vẻ vang.

Phạm ngọc-Huy

Thế nào là tấn-hóa ?

Ai cũng biết rằng những sự tấn-hóa là thường đã toàn hiện ở Đông-pháp được nửa thế-kỷ nay, là nhờ về nước nào-nọ. [illegible] tiên-sinh nay mới lại rõ là thực lắm nữa là nước Pháp bao giờ cũng làm cho người ta biết kính mến những người núp dưới bóng cờ Pháp là cái biểu hiệu sự bình-yên vậy.

Bởi vậy tôi nghĩ rằng những người thiếu-niên Annam ai mà có ý vận-động cho Đông-dương hay là Bắc-kỳ được tự-lập, ấy là làm hại cho nước mà không biết đó.

Người Annam không thể tự trị được hễ dời nước Pháp ra là bị những kẻ thèm-thuồng dòm dỏ làm hại mà rồi tất bị nước khác đến chiếm cứ mất.

Ta nên xem xét kỹ mà xem ta đã cùng ở với nhau thì nên đồng tình với nhau.

Chẳng khác gì người La-mã đã khai hóa dân *Gaulois* thuở trước, nay người Pháp ở bên Đông-dương cũng đã mở đường cái quan, đặt đường xe lửa, lấp các ao chuôm, xây các lâu đài, mở mang việc buôn bán, ban bố việc học hành. Nhưng mà không có luân-lý thì khoa-học chỉ là một cái vựa vẫn cho cái kiêu ngạo của người đời mà thôi, bởi vậy cái chủ-nghĩa liên hiệp của ta là phải lo đến sự tấn bộ của xã hội. Dân Annam nghèo là tại mình, có lẽ là một dân đánh bạc nhất và xa-xỉ nhất hoàn cầu có bao nhiêu tiền để người Hoa kiều rút mất cả. Vậy thì ta lại chẳng nên mở ra những hàng quán thông thương ở những nơi đông kẻ thợ thuyền để cho họ có nơi tiêu khiển một cách lành lặn như là ta đã dựng ở bên nước Pháp ru ? Các hạng lao động có thể đến những hàng quán ấy mà ăn uống một cách bổ dưỡng hơn, rẻ tiền hơn là các hàng quán bây giờ. Như thế chẳng phải là một cái khởi-điểm trong sự giáo dục ư ? Vì sao một bữa cơm ngon người ta thường làm được những việc hay, việc lớn.

Mỗi khi sau bữa cơm tối, lại chẳng nhờ được mấy nhà học thức có lòng tốt đến mà diễn-thuyết cho bọn lao động để dạy cho họ biết được điều lành khiến cho cái trí thức của họ mỗ ngày mỗi tăng tiến lên ru ?

Đó lại chẳng phải là một công cuộc hay lắm ru ? Tôi vẫn có cái bụng mong cho những dân-tộc của nước Pháp bảo-hộ được hưởng sự sung túc thì tôi hết lòng mong mỏi cho việc tôi nói trên này được chóng thành hiệu.

PAUL THIERRY

Chargé de missions par la Société d'Études de Propagande et d'Action Coloniales.

Cái bệnh dịch ngủ

Ở Thành Glasgow (nước Anh) độ

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Mai

năm tại Phi-châu mà trong số ấy thì 15 năm tại phía tây Phi-châu. Vậy tôi sẽ cố sức đem cái sự lịch-duyệt ấy mà làm lợi cho Đông-dương cùng nước Lang-sa vậy. »

nguyên trong cuộc thi này cũng chớ vội lo mất giải, bản-quán đã bá cáo lên trên tờ báo thì thế nào cũng đòm nhận cho có được một cái giải thưởng khác để bù vào đấy. Còn bức biểu

Cái nạn mẹ mìn. — Ngày hôm qua tại phố Cửa-nam có một con bé độ lên 10 tuổi khóc lóc lạc nhà thì có người lính phú-lít liền đưa nó về sở Cẩm. Đứa bé ấy nói là con một

Thằng to đầu. — Ở một nhà gần cuối phố Sinh từ, hôm nay người ta mới đem lên một thằng bé rất lạ: đầu to bằng cái ấm đất tướng, chu-vi đo được tới 75 hay 80 centimètres chứ

Do Vô Thường Hủng Cứu HS Petrus Ký (0274) Đăng Thỉnh Cầu Tiếp Tục Kho Sách Petrus Ký (Tiếng Việt) Được Hoàn Thành

Tây có nhiều người mắc cái bệnh gọi là bệnh ngủ. Nhiều người mắc bệnh độ một hai tuần lễ thì chết. Bệnh ấy lúc mới mắc phải, không có gì là nặng nên người mắc bệnh cũng không lưu tâm, nên lại càng nguy hiểm thêm.

Trong một tờ trình của sở Vệ-sinh của hội Vạn quốc có nói mới đây trong mấy tháng kia cũng có người mắc phải bệnh ấy, nhưng số người mắc bệnh ấy, cho nên không có thể gọi là dịch được.

Đến tháng Novembre vừa rồi, ở Thụy-điển và Na-uy mới thấy nhiều người mắc bệnh, sau lan sang nước Anh, nước Bỉ, nước Thụy-sĩ và Bỉ-lợp.

Đội tuần-dương-hạm Pháp tại Cao-miên

Phái-bộ cổ-động cho cuộc kinh-tế đi hai chiếc tuần dương hạm Pháp đã tới bến Bassac trong hôm 8 Mai, có quan Khâm-sứ l'Helgeu, sĩ-quan Bộ-lý và quan công-sứ Kandal ra nghênh tiếp. Hồi 12 giờ trưa các Phái-viên đi thăm viện Kinh-tế và phòng Thương-mại thì tỉ có các nhà thương quyền Pháp và Miên đợi sẵn ở đó. Ông quyền bộ-trưởng phòng Thương-mại và canh-nông có tới mấy lời chào mừng và tỏ những điều ích-lợi của các nhà thương-mại bên Cao-miên cũng y như những lời thân-ái của các hội thương-mại các xứ khác.

Quan Đô-đốc G lly có đáp lại mấy lời nói về các mặt dịch của Phái-bộ là thế nào quan thống-đốc Guyon có nói về sự kết quả việc cổ-động của Phái-bộ tại Australie, Nouvelle Zélande và Nhật-bản là thế nào để cho các nước ấy với nước Pháp và phòng-pháp giao-dịch trên đường kinh-tế được nhiều thêm nữa.

Tại phủ Khâm-sứ có đãi tiệc cả thảy 35 vị, cầu đu, và có mời cả các nam nữ công tước ở Cao-miên.

Ngày hôm sau các quan và các nhà thương-gia lại có tiệc chiêu-đãi các sĩ-quan trong tàu.

Ngày hôm sau nữa quan Khâm-sứ sẽ tiếp quan Đô-đốc cùng các phái viên. Các phái viên sau khi đi việc ở tỉnh Kâm sẽ đến xem khu-vực và tại trong Điện. Các quan võ trong hàm-dương-phủ có chiêu-đãi viên lên tận Poom-penh để dự hội.

May điện phải chữa

Công ty điện-khí đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng vì một cái máy hỏng, cần phải chữa ngay, thì máy hôm công ty phải giảm sức điện đi, và không khéo sẽ lúc phải tắt điện tại một vài khu.

TRUYỆN
MƯỜI NĂM VỀ SAU
(Dix ans plus tard)
tức là truyện
(Ba-ta-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-SƠN-CHÂU

— Vâng, tâu Thánh-thượng. Thần thiết đã được 40 năm trời nay, chứ không phải một một đôi ngày gì, Thánh-thượng coi hạ-thần nói chuyện hẳn đó thì khắc biết.

— Tướng-quân có muốn được gặp mặt chàng thiếu-niên đó chăng? Đạt-Tướng-quân.

— Thần bẩm lấy làm vui lòng tâu, tâu thánh-thượng.

Nhà vua liền ở ngoài, tên nội-giám vào, nhà vua phán:

— Gọi Ba-ta gia luân ở trước đây.

Đạt-ta nhan hỏi:

— Ủy! Tử-trước ở đây đu?

— Bẩm nay hiện đang phiên canh ở điện Lu-vê nay, cùng với các giatrưởng của thác-vương.

Nhà vua chưa nói dứt lời, đã thấy Ra-ôn đến, trông thấy Đạt ta nhan thì Ra-ôn mỉm miệng cười một cách rất có duyên, chỉ có những cặp mới đang tình thanh-niên mới có được cái nụ cười ấy.

Đạt-ta-nhan bảo với Ra-ôn một cách thân-tín rằng:

— Nào! Nào! Thánh-thượng cho phép nhà-ngươi hôn ta đấy. Nhưng nhà ngươi phải nên tại ấn Thánhthượng đi.

Ra-ôn cũng vái một cách rất có duyên, khiến cho vua Lô-y cũng phải để mắt ngắm nghía cái vẻ khôi ngô tuấn tú, cái tính thông hoạt bất và cái cách bộ khiêm-nhường của công-tử. Nhà vua vốn là người biết xu thời chuộng mọi điều sở trường của người khác, miễn là không phạm đến cái điều sở trường của mình thì thôi. Nhà vua nói với Ra-ôn rằng:

— Tiểu-tướng-quân ơi, Trẫm đã nói với thân-vương thường tướng-quân lại cho Trẫm. Nay Trẫm đã tiếp được phục thư của thân-vương đây, vậy thì từ sáng hôm nay ma đi, tướng-quân là người của Trẫm vậy. Thân-vương là một ông cha tốt thực nhưng Trẫm mong rằng tướng-quân đối cha cũng không đến nỗi thiệt nào.

Ba-la-gia-luân cất cái giọng ngọt ngào êm ái mà đầm thắm có duyên, lời nói một cách để đãi tự nhiên giống như lời nói của cha vậy:

— Muôn tâu Bệ-hạ, không phải ngày nay hạ thần mới làm tôi Lệnhthánh.

Nhà vua nói:

— Ồ! Trẫm đã biết, nhà ngươi muốn nói đến cái cách ẩn-công ở Gierơ-nơ-gi. Phải, ngày bóc đó thì quả thật nhà ngươi đã là người của Trẫm vậy.

— Muôn tâu Thánh thượng. Cũng không phải là ngu-thần có nói đến cái ngày nhơm đó. Bệ-hạ cũng có đâu lại đem nhắc-nhở một việc nhỏ mọn như thế ở trước mặt một người như ông Pơ-la-năn đây, hạ thần muốn nói lời nói về một cái dịp khác, là cho trong cuộc đời của kẻ hạ-thần có một điều kỷ-niệm không bao giờ quên đi được, lại làm cho kẻ hạ thần được đem thân ra phò vua gặp mặt ngày tử khi mới mười sáu tuổi đầu.

Nhà vua nói:

— A! a! Dịp nào vậy? Nhà ngươi khá nói cho Trẫm hay.

— Muôn tâu thánh-thượng, kẻ hạthần mới ra đảo quân lần thứ nhất, nghĩa là đi theo đạo quân của Đức-ông trấn vương đó, bấy giờ La-poc Bêtrước có đưa cháu hạ thần đến Thánh Đuia, bên đó tôi vừa hay thấy, Hoàng-đế đức Tiên-đế con đẻ tại nhà thờ để cho đồng Ly-quân đến. Công may mà Chúa Trời để cho Hoàng-gia sớm có Ly-quân. Khi ấy Hà-nước bên bắt kể hạ thần phải đứng trước linh-cẩm ma phá - bộ rằng: không phá chiến-thắng, bảo đáp Hoàng-gia, kiệt lực tôi làm, phò tá Bệ-hạ. Bệ hạ trực là anh-linh đức Tiên-đế đã chung đúc nên vậy. Hãy giờ hạ thần phải thề, đã có Trời đất qui thần chứng tri. Muôn tâu Bệ hạ, mười năm trời nay hạ-thần không nàng gặp dịp để giữ lời mình thệ ấy, nên chỉ lòng riêng vẫn mong mong cho, hạ-thần bản tịu là một tên lính của Bệ-hạ, nay Bệ-hạ đoái thương tới đến, thế là thần-hạ chỉ đổi đời mà thôi, chứ không là đổi chủ vậy.

Ra-ôn nói đến đấy thôi, rồi cúi đầu xuống. Ra-ôn đã nói xong rồi, mà vua Lô-y vẫn còn lắng tai nghe.

Đạt ta nhan reo lên rằng:

— Chà! chà! Nói phải lắm, có phải không? Tâu Thánh thượng. Thật là trang hiếu trayện gia! Tướng môn xuất tướng!

Trong lòng nhà vua rất là cảm động tuy vậy, song không dám để bình ra sắc một, bởi vì nguyên do cái sự cảm động ấy chẳng qua chỉ là bởi xúc tiếp một cái tình chất thật rõ ra tình chất nhỏ mọn đi vậy. Nhà vua bèn lấy làm rằng:

— Phải, nhà ngươi nói phải đó; ở đâu thì cũng là cư vương thổ là vương thần. Nhưng mà nhà ngươi khá yên lòng, trong khi đổi đổn thì nhà ngươi sẽ được vinh thăng một cách xứng đáng vậy.

Ra-ôn biết rằng những điều nhà vua muốn nói với mình thế là hết rồi, bèn cái vái rồi lui ra. Khi còn có một mình nhà vua với Đạt-ta nhan thôi nhà vua bèn nói:

— Tướng-quân có còn nhuyện chi thì quả-nhân nữa chăng, hử tướngquân?

— Muôn tâu Thánh-thượng, có, thảobẹ còn giữ lệ một cái tin này để tâu về sau cùng, vì chỉ tin là cái tin buồn, sẽ làm cho sợ hã xỉ lắc phải quấy lòng vậy.

— Tướng-quân nói sao vậy?

— Muôn tâu bệ-hạ, khi ngu-thần đi qua Ba-lois, mông tai thoảng nghe thấy một lời, một lời buồn rầu tủi trong cung-điện.

— Thật Tướng-quân làm cho Trẫm đã thấy bàn-tâm, Đạt-tướng-quân ạ.

— Muôn tâu bệ-hạ lời nói lấy là lời nói của một tên đinh-mũ (1) cảnh tay có đeo một cái bằng đỏ tang.

— Có lẽ Hoàng-thúc Ô Hiệu Quốcông phải chăng?

Muôn tâu bệ-hạ, Quốc-công người đã quyên trần.

Nhà vua nghĩ mình làm thiên-tử, mà đến một cái tin quan-trọng như thế cũng không biết, thì thật là một điều khả-si, bèn quát lên rằng:

— Thế mà không ai báo cho Trẫm hay đấy!

Đạt-ta-nhan nói:

— Ồ! Muôn tâu bệ-hạ, xin bệ-hạ chớ nên thịnh-nộ làm chi; những bảotử ở bên ấy, và cả đến những báotử ở trong cả nước này, cũng không sao đi được với hạ thần-tử của lịnh-Thánh. Trong 2 giờ nữa thì tên báotử ở Ba-lois mới tới đây. Mà là chạy giỏi đấy, hạ thần đã gặp bẽn ở chỗ khởi quận-Ô-liên.

— Ngạc-nhiên Hoàng-thúc!

Vua Lô-y lấm bẩm như vậy rồi để tay lên trán, trong ba tháng ấy người biết bao nhiêu những điều mà bậc kỳ đó cần nhà vua còn nhớ đến những lòng bất bình thuở xưa đối với cái tên ấy.

Đạt-ta nhan nói tráng ý nhà vua:

— Ủ! Vâng, tâu Thánh-thượng, cuộc đi-vắng thiệt thiệt có là bao.

— Tuy vậy, thưa ông, tướngquân ơ. Nhưng nhỡ trời, ta còn có cuộc trong-lai của ta không đến nỗi mỏ am.

(Còn nữa)

(1) Tên binh cưỡi ngựa ở giáo-trước ra.

Đông-Pháp

Cái nạn ô tô. — Người dân bà bị ô-tô đè phải chiều hôm mồng 6 vừa rồi ở [illegible] phố Mới và mới đưa vào nhà thương chữa đã chết rồi tay xét ra là người Ngô-thì-Hai quan làng Yên-sơn, tổng Dương-lễu, huyện Bankhương-sơ Hà-đông).

Cái nạn xe bò [illegible] Chiều hôm qua [illegible] mẻ, giá cả chiều chiều xe chơi một lúc thì tiền không khỏe mạnh biết là nhường nào! Chẳng hơn rằng buổi chiều khi tan giờ làm việc về người có rỗ ở nhà, hay rẽ vào chốn bình khang nơi tửu quán cho tỉnh hại thân danh ư? Vậy các ông trong hội đã bàng ta nghĩ sao?

QUẢNG-NGÃI

Dân thủy nhập điền. — Trở hơn bốn năm nay, nhà nước đã có lập sở tải-thủy nhập-điền tại tỉnh này, mấy ông bác-vật sở ấy đã đi ngắm khắp các hạt trong tỉnh, dân nguồn cuối điền đều có bảng làm dẫn khắp nơi.

Ruộng đất xứ ta phần nhiều không có lợi-quyền. Khi lấy nước bèn bắt kể hạ thần phải đứng trước linh-cẩm ma phá - bộ rằng: không phá chiến-thắng, bảo đáp Hoàng-gia, kiệt lực tôi làm, phò tá Bệ-hạ. Bệ hạ trực là anh-linh đức Tiên-đế đã chung đúc nên vậy. Hãy giờ hạ thần phải thề, đã có Trời đất qui thần chứng tri. Muôn tâu Bệ hạ, mười năm trời nay hạ-thần không nàng gặp dịp để giữ lời mình thệ ấy, nên chỉ lòng riêng vẫn mong mong cho, hạ-thần bản tịu là một tên lính của Bệ-hạ, nay Bệ-hạ đoái thương tới đến, thế là thần-hạ chỉ đổi đời mà thôi, chứ không là đổi chủ vậy.

Ra-ôn nói đến đấy thôi, rồi cúi đầu xuống. Ra-ôn đã nói xong rồi, mà vua Lô-y vẫn còn lắng tai nghe.

Đạt ta nhan reo lên rằng:

— Chà! chà! Nói phải lắm, có phải không? Tâu Thánh thượng. Thật là trang hiếu trayện gia! Tướng môn xuất tướng!

Trong lòng nhà vua rất là cảm động tuy vậy, song không dám để bình ra sắc một, bởi vì nguyên do cái sự cảm động ấy chẳng qua chỉ là bởi xúc tiếp một cái tình chất thật rõ ra tình chất nhỏ mọn đi vậy. Nhà vua bèn lấy làm rằng:

— Phải, nhà ngươi nói phải đó; ở đâu thì cũng là cư vương thổ là vương thần. Nhưng mà nhà ngươi khá yên

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cho thấp, gây nên lắm sự bất tiện mà rong những lúc có cơn dông làm cho hay cây-cối bị gãy giây điện.

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm re không đổi

HIỆN NAY TẠI RẠP PALACE CÓ CHIẾU PHIM ẢNH

Cuộc thi hai ca Âu-tri-viên

Cuộc thi này có mấy 4 giải thưởng theo đề đã đăng rõ rang các kỳ báo trước. Hôm chiều hôm qua bản-quan theo đúng hẹn sẽ đến chứng-kiến cho Hộ-bộ thượng-thư Phạm văn-Thụ đại-nhân đề phát-giải thưởng cho hai cai-tuồng ca-giỏi hơn hết trong cuộc thi này.

1 — Số XLVI phố lê M. Nguyễn-đỗ-g-Lợ, làng La xá, tổng Cổ-nhuế, phủ Kiem-thọ, Hải-dương.

2 — Số IX phố lê M. Trần-văn-Hoan, làng Bảo-thương, tổng Hoàng-đu, huyện Gia-lâm, Bắc-ninh.

3 — Số CXLIII phố lê M. Nguyễn văn-Trang, làng La xá, tổng Cổ-nhuế, phủ Kiem-thọ, Hải-dương.

4 — Số XIII phố lê cô Lương thị-Hiền, làng Phú-xuyên, tổng Thạch-thán, phủ Quốc-oai, Sơn tây.

Trong 4 vai này, giải nhất và giải ba cũng hợp cô, giọng không biết có phải anh em trong một nhà hay không? Nếu quả vậy thì thật là anh huynh nan đệ. Cô giải tư lại về một tay nữ-sĩ, thế thì nữ-giới ngày nay, về đường kể học, tương đối hiểu biết lắm thay, mà trên chốn văn-đàn cũng nhiều được mối giai-thoại vậy.

Chiều nay ban quan lại xem nốt đề các giải biết rằng giải Nhất thì Diệu Chi-thiện dương có về thưởng góp một giải bằng bức vóc thêm tức là giải nhì bây giờ. Nhưng giọng mấy hôm nay ban-quan nghe thấy, đến ngày Chợ-hi (Quảng-đức) thì không thấy cô nào hát tuồng, nghe đâu hiện ấy đã giải-tán rồi, cho nên khó có người nhận. Tuy vậy ma quan Á-

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Ngày mai chớp hai buổi ban ngày

Buổi ban ngày thứ nhất
Từ 2 giờ đến 5 giờ

Chớp những tích L. H. III, IV, về phim : **VUA NGHỀ XIẾC**

Buổi ban ngày thứ nhì
Từ 5 giờ đến 7 giờ
Tường-giải trình ngày tháng

君麗孟緣生再

TÁI-SINH-DUYÊN

(Su-tích Manh-lê-Quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Mới xuất bản tiền in lần, theo như cuốn « Song-phượng », dầy 232 trang. Có sửa-đổi và thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phênh.

Giá bán..... 0 $ 60 — Tiền cước gửi..... 0 $ 20

Xin gửi mandat cho ông Nguyễn-Đỗ-Mục Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi

Ô-TÔ MUỐN BÁN

Một cái xe ô-tô « Peugeot » 4 cylindres. Hãi còn thực tốt.

Giá 1.100 $ 00

Hỏi tại số 68, Rue Richaud, Hanoi.

Cần người làm ảnh

Sở Chiếu bóng của phủ Toànquyền số 150, đường Grand Bouddha, Hà-nội, muốn dùng mấy người thợ ảnh thực khéo, biết in ảnh, sấn ảnh, và phóng đại. Ai muốn làm thì đến ngay tập tức

Tiền công sẽ tùy sức định sau

Ngạch quan lại — M. Hoàng-mộng-Lê tri-huyện Thọ-thiện (Sơnlây) và M. Ng-trần-Mỹ, tri-huyện Lệ-lộc (Nam-định), nay lương thượng hoàn-cải. M. Lâm-tiu-Lập, hậu tuyển tri huyện, trực tà phủ Kiến-thụy (Kiếnan) cũng bổ quyền phủ lỵ trong khi M. Dương-tự-Trác là quan phủ thực thụ lên quyền án-sát Kiến-an. M. Ngthượng Thông là thông phán dinh bố đi quyền phủ thì nay lại về giữ chức cũ ở dinh.

Ngạch thừa-phái — M. Đặng-xuân-Viên thừa phái hạng tư tại huyện Tiên-lữ (Hưng yên), nay đổi đi coi Lương-sơn (Hòa-bình) và kiêm cả canxe lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở châu lỵ thay M. Trần-văncảo thừa phái hạng năm lại đổi về Tiên lữ.

MỜI ĐẤU

Có hai cái máy ép nước mía (moulins à cylindres) một cái ép được 1.000 cây mía một giờ, một cái ép được 600 cây, cần bán ngay. Ai muốn mua thì đến xem hoặc viết thư hỏi giá cả và cách thức bảo hành, có để bằng gang để muốn mắc vào máy động-cơ chạy điện cũng được.

Muốn dùng động-cơ bò dây hoặc chạy điện liên (moteur triphasé ou continu) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông pháp ở Hà-nội

HIỆU ... DẦU GAN CÁ-VIÊN

Đỏ mấy, tốt giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

... phuợng Hà-đông).

Cái nạn xe bò. — Chiều hôm qua một người đàn bà qua ... chợ Đồng-xuân bị cái xe bò chở vôi xéo bẹp bên bàn chân phải. Người đàn bà ấy tên là Ng-hi Nguyễn quán làng Vĩnh-... (Hà-đông)

... BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Việc ... mả chung sinh. — Ngày ... chủ nhà hát ... đất Hưpbong, có nhờ ngươi ... cho hội-đồng ... cất mả chung sinh.

X.

BẮC-KẠN

Tiễn khử lưu. — Luôn mấy hôm ... Bắc-kạn ... tiệc trà, ... các quan dân ... tiễn ... quan Án P... Ro... đi Phú-thọ. Trong ... ở đây thật là một ... xứng đáng với phẩm-... cũng yêu mến quý ... có một điều đáng ... là ngài đi ... Cao-bằng về chưa ... chương trình ngài ... được ... Ai cũng biết ngài ... về việc học ... Bắc-kạn ... quan Án P... Ro... và quan chánh ...

... ngài đang ... quý ...

THÁI NGUYÊN

... chánh ... Đồng ... (huyện Hồ ...) bị ... tối nay ... và thu cả ... sắc ...

PHÚ-LÝ

Ai gây sự? ... xã B...-lễ, ... huyện Duy-tiên bị ... ở cổ có ... dân làng mới biết ... trình quan. Hiện ... quan sở ... có một người vợ ... ngày hôm ... đã bị bắt đi ... đông ấn, ...

Ít mùa màng. — Hồ trước khi ... đồ ... khác khá ... đây mưa mấy ... quá nhiều. Cứ như thế ... này chắc sẽ thiệt ...

Nhà Xéc. — ... nghe tiếng các ông ... thành, đương tổ chức ... mua đồ về ... sách, các ... thể-thao ... cùng ... các trường ... ngày. Trước là tiêu-khiển ... nữa tập rèn lấy trí dục đức-dục.

Vậy có lời chúc cho nhà xéc chóng thành lập.

Hết dịch trâu bò. — Các thể lệ ... ngày 4, 23 và 27 Janvier 1923 ... cáo rằng các bạt ... thầy ... Chuyên-ng... làng Lệ-thầy và làng Hóa-mao ... huyện Duy-tiên có dịch trâu bò thì ... hết cả.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Hội đá bóng. — Trước kia chiều chiều ra hóng mát, ngắm trông ra miếng đất ở trước ga thì bao giờ cũng thấy có các ông đá bóng, vui vẻ là nhường nào. Thế mà đã lâu nay cái miếng đất ấy cứ mỗi chiều ra thì thấy vắng tanh, chẳng thấy có ai qua lại. Thành ra chỗ đất ấy trước kia chiều đến vui vẻ bao nhiêu thì nay lại buồn tênh nhường ấy, khiến cho kẻ thích xem này cũng vì thế mà buồn thay! Vậy chẳng biết độ này các ông bận việc chi? Hay vì viêm nhiệt nóng nực quá mà các ông nghỉ chơi chăng? Điều này tưởng cũng không phải lẽ, vì ... ư? Vậy các ông trong hội đá bóng ta nghĩ sao?

Cái hại nhà trò. — Lối hát ả-đào của ta trong 3, 4 mươi năm về trước đây vẫn là một lối chơi cao thượng phong nhã, trong bọn bình dân ... dễ mấy người đã biết mùi chơi ấy. Song tự lúc phong-trào biến đổi, thời thế nhố nhăng, thời các lối chơi ả-đào cũng lại theo thời mà đồi tệ. Như câu tục ngữ ta thường nói: Lấy quan quan cách, lấy Khách Khách về Tàu, lấy nhà giàu, nhà giàu hết của, ấy cũng mới xuất hiện ra tự lúc cái lối chơi ấy đồi tệ hẳn. Ôi! một lối chơi cao thượng của nước ta xưa kia như thế, mà nay bỗng chốc biến đổi ra một cách dâm bôn bầy bạ, tưởng người thức giả trông thấy vậy sao đành tâm mà không phàn nàn được. Tuy cái ... rành rành ra trước mắt như thế, có khác ... cái hang sâu vực thẳm, hễ nhỡ sa chân lỡ bước vào ấy cũng khó tránh được sự nguy nan, thế mà sao ... người bọn vẫn rủ-rê dắt dìu xô đẩy nhau vào chốn ấy, nghĩ cũng ngao ngán thay!!!

Năm trước kia ở tỉnh này, mấy chú có cửa hàng to ..., đương đương là một ... cũng chỉ vì ... dễ ... các chị em luôn, nên đã phải quầy ... vác dù xanh mà quay gót về Tàu. Lại vừa đây có một thầy ký ... ăn chơ, qua độ ... không cùng ... các chị em ở chốn ... Thôi thì tiếng ... cười như nắc nẻ trong bọn chị em đã tặng thầy là một bực phong lưu công-tử ... Ôi cũng ... tốt đẹp của chị em ... mà nay thầy phải bôn đào, vì ... két (caisse) của thầy đã bị một cái nắp ... của chị em rút hết. Nay thầy trốn đi còn chưa biết tăm tích ở đâu, nhưng sao tránh khỏi được cái ngày thầy phải vào chơi trong ngục thất, cả ... biết rằng trong những cái lúc ấy, chị em còn biết đến thầy chăng? Ngán thay! Ô, cái gương ... ta cũng soi tỏ này sao? ... ký ... đăng lúc viết bài này ... được ông bạn cho xem một bức thư của ông ký ở sở công kia đạt đi mời a ... em lập hội ... Không biết chương trình hội ông định đặt những thể lệ gì, và định gọi ... nhiều, hiện nay còn chưa biết, vì ... trong tờ ... ông còn ... đến chiều ... 6 Mai này mới họp ... đồng ... định. Vậy ... bàn xong ... sẽ ... đăng để các ngài rõ ... mục ... cao thượng ... các ngài Ký khỏi ... Ôi! ... làm kế ... lúc chơi bời song phẩm ... phiêu ... mong có thú vị, chớ nếu ... đắm ... thì khó ... không còn ... vị gì ... minh nữa. Mong ... các bạn ... nên ta đọc chuyện này cũng nên lấy đó làm gương.

Nam ... Đ. C. Độ lai cảo

...

Tiễn hành án quan. — M. Ng-đình-Chi tri-huyện P...-ngữ vừa được mông thăng bổ tri phủ An-nhân. Khắp hạt Phù-ngữ ai cũng mến tiếc ngài lắm, nhất là các học-sinh trường Pháp-Việt đã nhờ công ngài tạo thành. Lúc ngài khởi hành học trò có làm bài tiễn biệt rất nên thân thiết.

... biên đều có bảng làm dấu khắp nơi.

Ruộng đất xứ ta phần nhiều không ... bờ và xa nước cách sông, lúa cấy lên chỉ phó cho trời đất; may năm nào gặp vũ thuận phong điều, thì còn có mà ăn, rủi năm nào đại-hạn thì lo bó tay mà chịu đói, không ... lấy nước đâu mà cứu-vớt cho được! Các xe nước dọc sông Trà-khúc, thì chỉ giúp được các ruộng gần ... đó mà thôi, chớ xa thì cũng chịu phép. Đợi nước trời rất khổ! Không phải công-phu không tận-lực, mà thiên-thời không có thì biết làm sao! Vì vậy nên thường bị mất mùa luôn.

Được nghe nhà-nước sáng lập sở này ra, toàn hạt trong tỉnh ai ai cũng ... khởi lòng mừng, về sau khỏi phải lo cái nạn đồng-khô cỏ-cháy nữa!

Mai sau mà sở thủy-lợi này hoàn-thành thì phúc cho ta biết bao!

Tương-lai nước chảy khắp miền, ...-điền lại bỏ phí-đền dễ không!

LỜI CÁO-BẠCH

Tôi là Kuong-Mao-Seng, gọi là Tchang-Kam, làm nghề thầu-khoán, ở phố Mới, số 49, tại Hanoi, có lời kính cáo cho các quí-khách được biết: Tại hiệu tôi có mất cặp một quyển «Bon pour» để đi lấy hàng của các hiệu. Vậy từ nay những Bons nào không có chữ ký của tôi hay là không có dấu đóng «Bon à livrer» của tôi đóng và các cái factures nào không có chữ ký của tôi nhận thu thì tôi không nhận trách-nhiệm.

Nay kính cáo.
Hanoi, le 8 Mai 1923.
Kuong-Mao-Seng.

BÁN

Ngày 22 Mai 1923, hồi 9 giờ sáng, tại tòa án đệ nhị cấp về việc hộ ở Hà-nội, có đặt phiên tòa bán rao chia làm ba lô những bất động sản biệt sản ... của Mme Nguyễn-thị-Cả, ... Phúc-An ở Hanoi 66 Quai Clémenceau, được hưởng quyền giao tòa thanh toán cho, theo như điều khoản trong bản án-văn của Tòa án thương-mại Hà-nội ngày 13 Décembre 1922 hiện đã trước hạ.

Lô thứ nhất: *Một tòa nhà đất ở Phúc-yên phố Phúc-yên, Đông giáp một cái ngõ, Tây giáp một cái ngõ, Nam giáp hiệu An-nhân, Bắc giáp hiệu b... chè Quang-tế.*

Lô thứ hai: *Một tòa nhà đất ở Kẻ-sặt, phủ Bình-giang Hải-dương Đông giáp địa hạt Hồng môn, Nam giáp ruộng Giác-Hồng, Tây giáp một cái lạch của làng Trang-liệt, Bắc giáp nhà Cả của Nguyễn-văn Chính.*

Lô thứ ba: *Một tòa nhà đất ở N...-dương ... xóm Ngọc-trì xã Cự-linh huyện Gia lâm (Bắc-ninh) Đông và Nam giáp Văn-cung, Tây giáp Văn ..., Bắc giáp ruộng của một cái chùa.*

Điều lệ soạn ra để bán nhà đất trên này đã ký ở phòng Lục sự của Tòa án nói trên này ngày 10 Avril 1923

Giá đặt

Lô thứ nhất:	180$00
Lô thứ hai	10.00
Lô thứ ba	50.00

3584

... - THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(*Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp*)

Soạn-giả: Alexandre DUMAS
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập (32 trang) 0$15 (tiền cước 0$08)
Toàn bộ (24 tập) 3.90 (tiền cước 0.35)

Ai mua xin gửi thư ... mandat cho

M. BÙI-XUÂN THÀNH
Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn
61-63, Rue du Coton, 61-63
HANOI

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên: 5$00

Thứ lệ ... báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. ... nói rất dễ dàng ...

thiện, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại dương điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối khiến sao từ giây điện cho đến cành ấy phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ... làm giùm việc ấy cũng được ...

... thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

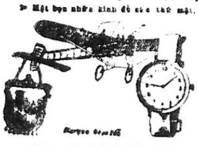
Nay kính,
Ed. Montès,
54 Rue Paul Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn những kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài ... cây, vân vân. Lại có cả những kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quí khách đến hạ mà đeo những kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quí-quít đeo tay, đồng-hồ tọa chung, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chằm-cằm, vân vân.

4° Một bọn chén sứ, đĩa sứ, lọ sứ, ... sứ, bồ sứ đồ thủy-tiên hay là bày cảnh cũng được và tứ bình, vân vân.

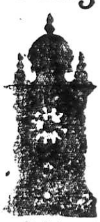
5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, ... quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cám ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã thường có rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT
BẢO HÀNH 10 NĂM

May chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực ...

TONG-YUNE-TAI
68, Phố Hàng Ngang HANOI

敖坩垛瘡必瘡除免含縣

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phá lở sảo quảng sâu xương sài chàm cam khoét, thâm lõm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đến khỏi cả, lọ nhớn giá 0$60, lọ nhỡ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ ... chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng ... các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán bộ như sau này: hiệu Mạc-Đình-Tư, 138, phố hàng Bông. Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hóa-Đường 63, hàng Bông, nhà in Đông-kinh ấn-quán, 82, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp ấn-quán, 43, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu Đông-Hưng-Viên bán cao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp-Thành, hiệu Hạnh-Hóa-Đường bán báo chè hàng Buồm, hiệu Vạn-Xuân chợ ... 12, hàng Điếu, hiệu Vạn-Xuân-Đường ... 18, hàng Trống, hiệu Thuận-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia-Long, 18, phố Tiên-tsin, hiệu Vĩnh-Lợi-Vinh, 69, hàng Bồ, hiệu Quảng-Lợi 23 và hiệu Bảo-Hợp, 27, phố Chợ nhỏn cũ, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phương-Đình, 100 Cầu gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trung, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27 hàng Bát đàn, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 61, và hiệu Hưng-Tường, 68, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 38, phố khách Haiphong, hiệu Hoa-Sinh-Đường 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Ích 28 hàng Song Nam-định, hiệu Vạn-An phố Tôn thất ... Yên bay, hiệu Đức-... phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu Đức-Phong, 165, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu Phúc-Hưng bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu Xuyên-Chi, ... may áo tỉnh Vân-nam, hiệu Sai-Cheong, 41 Wing lok, Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc thấp cao người và các thuốc cần dùng khác nữa, đều đúng hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số ... phố Tiền ..., tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)

TRUNG BẮC TÂN VĂN

Lở, ngứa, hắc lào

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu «Tam-tỉnh y-quán» ở phố «Mã mây» số nhà ...

Đào-đình-Mai dit Kim Đen
Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)
HANOI

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh-yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng

... bắc lao

Các bệnh ấy dùng thuốc
POMMADE FLORENTINE
khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng quí-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tâm-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan ... tinh chế thêm hiệu, để quí-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách linh hóa giao ngân; quí-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi.

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lâm tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ia lị, cam cưu mụt, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

Nay tôi mới mở xưởng ... làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cảm ơn. 2094

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.**

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

[illegible] (blennoragie) thì ai cũng biết, nó tiêm-trị không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng ... kén (prostate), nghĩa là nó sưng ... ở dưới bàng quang. [illegible] thường muốn đi đái ... không đi được, ... đau ... ngồi cũng khổ mà nhất là khi ngủ ... khổ hơn nữa. [illegible]

[illegible] chứng bệnh ấy có thể chuyền sang bệnh nặng ... Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là rẻ, ấy cũng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* nó làm cho khỏi mắc phải bệnh ... hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lâu. Thuốc *Santal Monal* ... [illegible]

Vậy ta khi mới mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế ta đều có bán cả. 2056

... hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Và đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tấn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu; không còn thứ gì thay vào dầu gan cá thu được là thứ sắc thực sáng, nước thực trong.

... thực là trong sạch chẳng khác gì những thứ dầu cá đựng chai vậy ... ngoài để uống cho khỏi thấy mùi tanh. Như thế thì những người dùng sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

... 2 viên là đủ, chỉ nên với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

... những 12 ngày.

Những ... cho các ... để nhận hàng, như thế thì ... cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi, thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng tiền, số 54, đây chính là nhà ông MONTES có bán dầu cá đựng chai và hàng dầu cá viên.

Dầu cá của bản hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$75) một chai 1 lít, chín hào (0$90) một chai nửa lít mà thôi.

Nay kính

PHARMACIE MONTES, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

Hiệu GUI-ICH trước ở ... VẠN-MINH ở Haiphong đường ... Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn lấy ... dầu CON GÀ VÀNG.

Bán rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2085

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc ... chế nhiều món ...

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẤT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP ... Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cùng có bán tại ... vui chiếu báo chế khác.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Godard cũ ở phố Tràng tiền, Hanoi

Thứ ba 1er Mai và mấy ngày sau

... BÁN ... KHÁCH ... HẠ GIÁ HÀNG ...

Nước hoa — Giầy bít — Mũ — Đèn — Cốc — Xoong chảo — Bát đĩa — Đồ điện và các hóa chất

GIÁ THỰC PHẦM

Có bán đồ hộp Olida — Joubes — Gabriel

Rượu nho — Champagne — Rượu uống trước khi ăn cơm — Rượu manh

Xin xem giấy khai giá và chỉ bảy hàng

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société ... Transports ... Hanoi

... Boulevard Bobillot 7

Téléphone N° 73 2062

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản hiệu có bán cả các thứ điều rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ sinh.

Nay kính cáo

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, số với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc kỳ thì khác ... xin quý khách nhà ... chiếm ... ÔNG SAO khá ...

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ giá tính rất rẻ ... có đến cho ...

Quý khách ... [illegible]

Ông nói số 367

... Độ rày sắp sửa lên ... ngoài da, bệnh ngứa, ... bệnh đau mạch máu

Thuốc DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ... [illegible]

Hiệu Bảo-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu ... trong sang, Hanoi

131

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Bộ ... cũng ... theo sự tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-điệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Số là sợ có gian-nhân phao-ngôn thượng-hoàng về triều để thừa cơ nổi loạn. Bốn vị tướng-quân nên gia sức đề-phòng thì khi thượng-hoàng về triều, cái công hộ-thành, tất phải nhờ bốn vị tướng-quân vậy.

Bốn vị tướng-quân vâng mệnh, tức khắc chia quân đi phòng giữ các mặt thành. *Triệu-lân* lại nói với *Triệu-phượng* rằng :

— Ta cũng cần phải sai một toán quân đi phòng giữ nhà ngục-thất.

Triệu-phượng gật đầu khen phải, lại lấy một ngọn cờ lệnh gọi *Lý* tướng-quân mà bảo rằng :

— Tướng quân đem ba nghìn cấm-binh đi phòng giữ ngục-thất, kẻo những người tù tội biết tin mặt ngoài có loạn, tất thừa cơ mà vượt ngục hành hung.

Lý tướng-quân cũng vâng mệnh đi rồi, *Triệu-phượng* lại chia quân đi phòng-giữ các phủ hoàng- thân quốc-thích, ở đâu phải yên đó, cấm không ai được xôn-xao.

Triệu-phượng lại cầm một ngọn cờ lệnh trao cho quan *Thuận thiên* phủ-doãn là *Trương đức-toàn* mà bảo rằng :

— Tôi nhờ đại-nhân xem-xét 4 cửa thành, dẫu có công-văn khẩn-cấp đến đâu cũng không được đưa qua. *Đỗ-man* thừa-tướng về đây cũng tất phải đợi ngoài 3 ngày, mới có thể vào được. Việc này trách-nhiệm to lắm, đại-nhân nên lưu tâm, chớ có coi thường. Hễ lòng dân náo-động thì quân-sĩ ắt sinh biến, bấy giờ có mười *Chư-cát-lượng*, cũng không thể cứu lại nổi.

Trương-đức-toàn nghe lệnh, cúi đầu lui ra. *Triệu-phượng* và *Triệu-lân* ở trên tướng-đài xuống, lại bắn mấy phát súng đại-pháo, rồi cùng các quan triều-thần đi vào nam-nội. Khi đến cửa ngoài, hai quốc-cữu gõ cửa gọi, có tên lão-nội-giám chạy ra mở cửa.

Tên lão nội giám trông thấy hai quốc-cữu, liền ngẩn mặt nhìn mà rằng :

— Trời ơi ! Đã mấy năm nay tôi không được trông thấy hai quốc-cữu, chẳng hay hôm nay hai quốc-cữu vào đây có việc chi ?

Triệu-phượng nói :

— Hôm nay ta có một việc rất khẩn-yếu, cần phải mật bẩm với thân-mẫu ta.

Triệu-phượng vừa nói vừa đi thẳng vào. *Triệu-lân* cũng vào. Sau lưng lại có một bọn gia-tướng đi theo. Tên lão nội giám quát to lên mà rằng :

— Các người theo hầu phải đứng cả lại. Đây là nơi cấm-địa, chớ có vào liều.

Mọi người không nghe lời lão-nội-giám, cứ lũ-lượt kéo vào. Vào đến cửa trong, hai quốc-cữu ngẩng đầu lên trông, bỗng ứa nước mắt khóc. Số là ở phía trên cửa, mạng nhện chăng đầy, mà giữa cửa lại có một chiếc khóa đồng lớn, gỉ đã hoen quạnh. Còn phía xung quanh dưới chân tường đá thì cỏ mọc rậm-rạp, nhơ-bẩn lạ thường.

Hai quốc-cữu trông thấy, ruột đau như cắt, các gia-tướng theo sau, cũng đều thở vắn than dài mà bảo nhau rằng :

— Thái-hậu cùng *Mạnh* vương-phi trong mấy năm nay kể sao xiết nỗi âu-sầu buồn-bã.

Triệu - phượng càng nghĩ càng căm tức trong lòng mà phàn-nàn rằng

— Phụ-giáo thế không phải là giống người ! Dẫu kẻ tội-tù bị giam trong ngục, cũng còn phải cho người nhà vào thăm nom và đưa cơm nước. huống-chi thái hậu và vương phi mà nỡ nào lại nghiêm cấm đến như thế này !

Nói xong, liền rút gươm chém cái khóa đồng, nhưng nào có chuyển. *Triệu-lân* nhìn cái khóa rồi nói với *Triệu-phượng* rằng

— Thân-huynh ơi ! thân huynh chớ chém mà quằn cả gươm. Cái khóa đồng này lâu ngày gỉ quện, đã ăn liền với cửa, xin thân-huynh dùng búa mà bổ mới xong.

Nói xong, truyền gia tướng lấy búa. *Triệu-lân* tay cầm cái búa gia sức bổ mạnh, bấy giờ cái khóa mới gẫy. Gia-tướng mở toang cửa cung ra, các nội giám ở phía trong đều run sợ cầm cập.

Hai quốc cữu dảo bước bước vào thì thấy cung-điện vẫn được trang-hoàng sạch sẽ, ngoài sân không hề có cỏ mọc rêu phong, các cung nữ đang quét dọn, trông không ra cái cảnh-tượng một nơi bị nghiêm-cấm lâu ngày vậy.

Hai quốc-cữu hỏi :

— *Mạnh* vương-phi ngồi đâu ? Các ngươi vào bẩm giúp ta.

Bọn nội-giám đều chú ý nhìn, mới nhận được là hai quốc-cữu, liền nói :

— Trời ơi ! thế ra hai vị quốc cữu đây ! trong mấy năm nay, bây giờ chúng tôi mới lại được trông thấy. Chẳng hay hai quốc-cữu làm thế nào mà hôm nay lại vào tới đây được ?

Triệu-lân nói

— Các ngươi cứ vào bẩm thân-mẫu ta đã biết rõ cả rồi !

Các nội-giám mừng-rỡ, múa tay hoa chân, chạy vào phi-báo. Hai quốc-cữu chắp tay đứng ở dưới thềm để đợi *Mạnh* vương-phi. Bỗng thấy *Mạnh* vương-phi ở trong bước ra, hai quốc cữu vội-vàng chạy đến vừa khóc vừa sụp lạy.

Mạnh vương phi cũng khóc mà bảo rằng :

— Các con ơi ! Ngày nay mẹ con ta gặp gỡ, rõ ràng mở mắt còn ngờ chiêm bao ! Hôm trước con chim quạ đưa thư của các con vào đây, thái-hậu vẫn bảo là vị-tất đã thành sự. Ngày nay quả-nhiên các con làm nên việc, thái-hậu cùng ta đều mừng-rỡ xiết bao ! Việc trong mấy năm, chẳng hỏi chi vội, bây giờ con hãy kể qua những việc trong mấy hôm nay.

Hai quốc-cữu gạt nước mắt, rồi đứng dậy thuật chuyện đầu đuôi cho *Mạnh* vương-phi nghe. *Mạnh* vương-phi thở dài mà bảo rằng :

— Các con ơi ! thân-phụ các con thuở xưa cũng là một bậc kỳ tài, mà thành ra lại không bằng các con vậy. Khi nào thượng-hoàng về triều, nên chém vợ chồng ta mà xá tội cho các con.

Mạnh vương-phi nói đến đây, lại càng đau ruột héo gan. Có tên cung-nữ chạy đến nói với *Mạnh* vương-phi rằng

— Dạ dám bẩm vương-phi ! thái-hậu truyền mời vương-phi và hai quốc-cữu vào hỏi chuyện.

Mạnh vương-phi cùng hai quốc-cữu vào, trông thấy thái-hậu đứng ở trên bảo-điện có ý mong đợi. *Mạnh* vương phi rón-rén bước lên.

Thái-hậu hỏi :

— *Mạnh lệ quân* em ơi ! hai điệt-nhi đâu ? sao em không đưa vào đây để cho ta hỏi chuyện.

Mạnh vương-phi tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! hai tiện-nhi có theo vào, nhưng vì là người có tội. Và lại nam-tử, cho nên chưa dám tự-tiện bước lên trên thềm, còn phải đợi lệnh thái-hậu.

Thái-hậu thở dài mà rằng :

— Em nghĩ lầm ! Phàm trong nhà *Hoàng-phủ* bây giờ, ai không phải là người có tội, mà người có tội to nhất tức là ta đây vậy.

(Còn nữa).

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1840 · MỖI SỐ ... · NGÀY THỨ NĂM 10 MAI 1923

Trung Bắc Tân Văn